

Sygn. akt: III AUa 758/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 stycznia 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Maria Padarewska - Hajn

Sędziowie: SSA Ewa Chądryńska

SSA Anna Szczepaniak-Cicha (spr.)

Protokolant: stażysta Przemysław Trębacz

po rozpoznaniu w dniu 31 stycznia 2013 r. w Łodzi

sprawy **K. G.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddziałowi w Ł.**

o emeryturę,

na skutek apelacji K. G.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Łodzi

z dnia 21 lutego 2012 r., sygn. akt: VIII U 1625/11;

1. oddala apelację;

2. przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Łodzi adwokatowi P. S. kwotę 147,60 (sto czterdzieści siedem 60/100) złotych tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu w drugiej instancji.

Sygn. akt III AUa 758/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 1 sierpnia 2011 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił K. G. prawa do emerytury dla pracowników zatrudnionych w warunkach szczególnych argumentując, że wnioskodawca nie legitymuje się wymaganym okresem pracy w tych warunkach w wymiarze 15 lat.

W odwołaniu z dnia 26 sierpnia 2011 roku K. G. wniósł o ponowną analizę jego dokumentacji, z której wynika odpowiedni staż. ZUS I Oddział w Ł. domagał się oddalenia odwołania.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 21 lutego 2012 roku Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Łodzi odwołanie ubezpieczonego oddalił.

Sąd Okręgowy ustalił, że K. G., urodzony (...), w postępowaniu o emeryturę przed organem rentowym udowodnił staż ogólny na dzień 1 stycznia 1999 roku w wymiarze 19 lat 10 miesięcy i 4 dni oraz okres zatrudnienia w warunkach szczególnych w wymiarze 13 lat 7 miesięcy i 16 dni. Wnioskodawca nie pracuje i nie jest członkiem OFE.

W okresie od 6 kwietnia 1978 roku do 30 czerwca 1982 roku K. G. był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) na stanowisku sternika. Okres ten został ubezpieczonemu zaliczony do ogólnego stażu pracy. Nie zaliczono tego zatrudnienia jako okresu pracy w warunkach szczególnych, gdyż brak jest dowodów, że ubezpieczony wykonywał pracę na stanowisku sternika stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Staż pracy, ustalony zaskarżoną decyzją ZUS, nie uwzględnia natomiast okresu od 25 kwietnia 1990 roku do 10 sierpnia 1991 roku, jako zatrudnienia wnioskodawcy w Przedsiębiorstwie Handlu Zagranicznego (...) w W.. ZUS II Oddział w W. nie może potwierdzić ubezpieczenia K. G. w tym okresie, gdyż wskazana firma składała deklaracje bezimienne podając ogólnie ilość pracowników, bez wykazu osób ubezpieczonych oraz informacji o składnikach wynagrodzenia. Sąd Okręgowy podkreślił, że w materiale dowodowym brak jest jakichkolwiek dokumentów wskazujących na fakt zatrudnienia wnioskodawcy w (...) w okresie od 25 kwietnia 1990 roku do 10 sierpnia 1991 roku. Dowodem na to nie jest w szczególności przedstawiona przez odwołującego Książeczka Żeglarska R. D. (...) wydana w dniu 5 sierpnia 1984 roku, z której wynika, że w spornym okresie K. G. pływał na statku (...). Książeczka ta nie wskazuje ani na fakt zatrudnienia odwołującego przez Przedsiębiorstwo Handlu Zagranicznego (...), ani nie pozwala na ustalenie charakteru i wymiaru czasu pracy wnioskodawcy. Nie ma także potwierdzenia faktu opłacania składek przez tego płatnika.

W tych okolicznościach i z powołaniem się na treść art. 184 ust. 1 oraz art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych Sąd pierwszej instancji uznał odwołanie za niezasadne. Ubezpieczony nie wykazał bowiem, że spełnił łącznie wszystkie przesłanki uprawniające do emerytury, gdyż nie posiada 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych na dzień 1 stycznia 1999 roku, wykazał bowiem łącznie tylko 19 lat 10 miesięcy i 4 dni podlegania ubezpieczeniu. Nawet gdyby zaliczyć mu okres od 25 kwietnia 1990 roku do 10 sierpnia 1991 roku, co do którego twierdzi, że pracował w Przedsiębiorstwie Handlu Zagranicznego (...), to i tak łączny staż byłby znacznie krótszy, niż 25 lat. Z tych względów za zbędne uznał Sąd Okręgowy uzupełnianie materiału dowodowego o zeznania świadka T. K. na okoliczność wykonywania przez odwołującego pracy marynarza w okresie od 25 kwietnia 1990 roku do 10 sierpnia 1991 roku. Sąd pierwszej instancji przyjął, że K. G. nie spełnia także przesłanki 15 lat pracy w warunkach szczególnych, na dzień 1 stycznia 1999 roku wykazał bowiem tylko 13 lat 7 miesięcy i 16 dni pracy na stanowisku w warunkach szczególnych (rybaka morskiego). Przeprowadzanie postępowania dowodowego na okoliczność, że także w latach 1978-1982 ubezpieczony pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach szczególnych jako sternik Sąd uznał za zbędne, skoro wnioskodawca nie legitymuje się stażem ogólnym w wymiarze 25 lat, a wszystkie przesłanki z art. 184 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS muszą być spełnione łącznie. Stwierdzając powyższe Sąd Okręgowy odwołanie oddalił na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

Wyrok Sądu Okręgowego w całości zakwestionował apelacją K. G., zastąpiony profesjonalnie, formułując zarzuty:

- obraży prawa materialnego - art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS przez jego niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że wnioskodawca nie spełnia przesłanki 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych oraz 15 lat pracy w warunkach szczególnych;

- obraży przepisów prawa procesowego, mającej wpływ na rozstrzygnięcie sprawy tj.:

a/ art. 227 k.p.c. w zw. z art. 258 k.p.c. poprzez oddalenie w całości wniosków dowodowych mających istotne znaczenie do rozstrzygnięcia sprawy w postaci zeznań świadka T. K. na okoliczność pracy wnioskodawcy na stanowisku sternika w okresie od 6 kwietnia 1978 roku do 30 czerwca 1982 roku w Przedsiębiorstwie (...) w pełnym wymiarze czasu pracy i w sposób stały, a także na okoliczność wykonywania przez wnioskodawcę pracy na stanowisku marynarza w Przedsiębiorstwie Handlu Zagranicznego (...) w okresie od 25 kwietnia 1990 roku do 10 sierpnia 1991 roku oraz odprowadzania w tym okresie przez pracodawcę składek na ubezpieczenia społeczne;

b/ art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 328 § 2 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów polegające na bezzasadnym nieuwzględnieniu pracy wnioskodawcy na stanowisku sternika w okresie od 6 kwietnia 1978 roku do 30 czerwca 1982 roku w Przedsiębiorstwie (...) w pełnym wymiarze czasu pracy i w sposób stały, tj. pracy wykonywanej w szczególnych warunkach i szczególnym charakterze oraz pracy marynarza w Przedsiębiorstwie Handlu Zagranicznego (...) w okresie od 25 kwietnia 1990 roku do 10 sierpnia 1991 roku.

- sprzeczności istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego poprzez błędne przyjęcie, iż wnioskodawca nie udowodnił wymaganych 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych oraz 15 lat pracy w szczególnych warunkach w sytuacji, gdy z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, w szczególności kopii świadectw wynika jednoznacznie, że wnioskodawca okresy te przepracował.

W świetle tych zarzutów apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie odwołania w całości ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, jak też o zasądzenie kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu według norm przepisanych, które to koszty nie zostały pokryte w całości ani w części.

Zdaniem skarżącego, Sąd Okręgowy oddalając wniosek dowodowy w postaci zeznań świadka uniemożliwił wnioskodawcy wykazanie wykonywania pracy w latach 1978-1982 oraz 1990-1991, a więc dodatkowych 6 lat okresów składkowych i nieskładkowych oraz pracy w szczególnych warunkach. W aktach emerytalnych znajdują się dokumenty, m.in. kopie świadectw, z których wynika, że odwołujący pracował w w/w okresach. Dokumenty te Sąd ocenił z przekroczeniem granic swobodnej oceny dowodów, co doprowadziło do sprzeczności ustaleń z treścią materiału dowodowego, a w konsekwencji do obrazu przepisów prawa materialnego.

Sąd Apelacyjny ustalił dodatkowo, że K. G. w okresie od 7 lipca 1982 roku do 30 czerwca 1993 roku był zatrudniony w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w P. jako kierownik statku, jednakże w okresie od 1 grudnia 1989 roku do 30 czerwca 1993 roku przebywał na urlopie bezpłatnym, udzielonym z uwagi na kontrakt zagraniczny (świadectwo pracy k. 15, zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu Rp-7 k. 41 akt emerytalnych).

Sąd Apelacyjny w Łodzi zważył, co następuje:

Apelacja ubezpieczonego nie jest zasadna.

Trafnie wskazał Sąd Okręgowy, że zawarty w przepisach przejściowych ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2009r., Nr 153, poz. 1227 ze zm.) przepis art. 184, odczytywany w zw. z art. 32 ustawy, dotyczy tych ubezpieczonych, urodzonych po 31 grudnia 1948 roku, którzy w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli: 1/ okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (15 lat) wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia emerytury w wieku niższym, niż 65 lat w przypadku mężczyzn; 2/ okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27 (co najmniej 25 lat dla mężczyzn). Owe przesłanki stażowe muszą być spełnione łącznie w dniu wejścia w życie ustawy, tj. 1 stycznia 1999 roku.

Prawo do emerytury w obniżonym wieku z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze stanowi w systemie emerytalnym uprawnienie wyjątkowe, związane z ujemnym oddziaływaniem zdrowotnym warunków pracy na pracownika, co uzasadnia obniżenie wieku emerytalnego. Zgodnie z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) prawo do takiej emerytury nabywa pracownik, który wykonywał prace wymienione w wykazie A, stanowiącym załącznik do rozporządzenia. Natomiast w myśl § 2 tego rozporządzenia - okresy pracy uzasadniające prawo do świadczenia emerytalnego to okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wykonywana jest stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Sąd Okręgowy właściwie powołując powyższe normy prawa materialnego zasadnie wywiódł, że K. G. nie nabył prawa do dochodzonego świadczenia, albowiem nie spełnił przesłanki posiadania 25 lat okresów składkowych

i nieskładkowych na dzień 1 stycznia 1999 roku. W tej sytuacji drugorzędne znaczenie ma, czy wnioskodawca wykonywał pracę w warunkach szczególnych w wymiarze 15 lat, gdyż niespełnienie warunku tzw. stażu ogólnego, czyni bezprzedmiotowym badanie pozostałych przesłanek z art. 184 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

K. G. udowodnił tylko 19 lat 10 miesięcy i 4 dni okresów składkowych i nieskładkowych na dzień 1 stycznia 1999 roku. Zważyć należy, że okres zatrudnienia w Żegludze (...) od 6 kwietnia 1978 roku do 30 czerwca 1982 roku - w wymiarze 4 lat 2 miesięcy i 25 dni - wnioskodawca ma w całości uwzględniony do stażu jako okres składkowy (k. 41 akt emerytalnych), co jasno wynika z ustaleń Sądu pierwszej instancji. Zupełnie chybione są przeto zarzuty apelującego, jakoby Sąd Okręgowy naruszył prawo procesowe ustalając podstawę faktyczną przez nieuwzględnienie dowodów wskazujących na możliwość ustalenia dłuższego stażu, przez doliczenie okresu zatrudnienia w latach 1978-1982. Prawdopodobnie wskutek nieuważnej lektury pisemnych motywów rozstrzygnięcia apelujący proponuje podwójne doliczenie tego okresu do stażu ubezpieczeniowego wnioskodawcy na dzień 1 stycznia 1999 roku, a przy tym nie podaje, jakież to dowody z dokumentów pominął Sąd Okręgowy ustalając ogólny staż pracy ubezpieczonego. Rację ma także Sąd a quo argumentując, że nawet uwzględnienie do stażu pracy okresu od 25 kwietnia 1990 roku do 10 sierpnia 1991 roku, na którą to okoliczność zeznawać miał zgłoszony świadek, nie mogłoby prowadzić do ustalenia, że wnioskodawca posiada okresy składkowe i nieskładkowe w wymiarze 25 lat. Co więcej, zaliczenie całego okresu pozostawania w stosunku pracy w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w P. - do dnia 30 czerwca 1993 roku (choć nie ma do tego podstaw ze względu na urlop bezpłatny od 1 grudnia 1989 roku do 30 czerwca 1993 roku) nie daje 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych wymaganych normą art. 184 ust. 1 powołanej ustawy.

Sumując, Sąd pierwszej instancji prawidłowo przyjął, że odwołujący na dzień 1 stycznia 1999 roku nie legitymuje się okresami składkowymi i nieskładkowymi w wymiarze 25 lat. Poprawne ustalenia implikują właściwą subsumcję. Skoro skarżący nie spełnił spornej przesłanki stażu, to nie nabył prawa do emerytury na podstawie art. 184 ust. 1 w zw. z art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Kierując się powyższym Sąd drugiej instancji bezzasadną apelację ubezpieczonego oddalił z mocy art. 385 k.p.c.

Podstawa prawna rozstrzygnięcia o kosztach pomocy prawnej udzielonej z urzędu lokuje się w treści art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 roku Prawo o adwokaturze (t.j. Dz.U. z 2009r., Nr 146, poz. 1188 ze zm.) w zw. z § 19 i § 13 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 12 ust. 2 i § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. Nr 163, poz. 1348 ze zm.).